

רבי אליעזר פרק תשיעי נדרים

ר"ן מד.

עין משפט
נר מצוה

א מִי פִי הַמְלִמָּה
 שְׁנוּת הֵלֵי יוֹשֵׁ
 מִהֵלֵי הַדְרִים הֵלֵי
 לְאֹרֶן רַכָּה טוֹשֵׁעִי יֵד
 סִמָּן רַכָּה סִמָּן יֵא
ב מִי פִי הַמְלִמָּה
 שְׁנוּת הֵלֵי הַטוֹשֵׁעִ
 יֵד שֶׁסִּמָּן יֵד
ג מִי שֶׁסִּמָּן טוֹשֵׁעִי יֵד
 שֶׁסִּמָּן יֵד
ד הַמִּי שֶׁסִּמָּן הֵלֵי יֵד
 וְיֹסֵף מִהֵלֵי הַדְרִים הֵלֵי
 הַטוֹשֵׁעִי שֶׁסִּמָּן יֵד
ה הַמִּי שֶׁסִּמָּן טוֹשֵׁעִי שֶׁסִּמָּן יֵד
 סִמָּן יֵד

מוסף רע"י

אם כן אין נדרים, רבנן
קאמרי לרבי אליעזר, אם כן
שפותחין בכבוד אביו ואמו
(ראמ"ה בשם). פותחין
בכבודו ורחמיה אורסין.
קעברי דער שאל געלט
בשעת הגדר יכול לומר
לדעת כן לא הייתי נדר,
היהוה ליה למקק דעתיה,
דבר שלא בא לעולם בשעת
הגדר אין לומר נדר לדעת
דבר דהו עמד לא הייתי
נדר (שם).

תוספות

רבי אליעזר אומר פותחין
לאדם בכבוד אביו.
כלומר אינו עושה ידע
שמונים שנים קל
ולאמן ראשם כנס קל
גדלים יתנישן וי"מ
שיאמרו העולם איז לא
נאסם שגדילען בן שקל
גדלים קא: והבמים
אוסרין. לחישישן שמה
ישישן וישישן מדעת בן לא
נדיחי וישישן אמר ר"א
בר צדוק. ראיה לדברי
חכמים: עד שפיתוחין
הבכבודאויפיתוחוכבדו
הבכבוד. פירוש איז היט

יודע שקוראין אותך רע לפי המקום כלום היית עוד: אמרו לו אין נדרים. ובגמרא מפרש ליה: קונם שאני נחנה לפלוני ונעשה סופר. והיך לו לפי שהוא מוכח שמרמז הנייר לו ומשום כנו והיך ליכנס לינימו לחופת בני ואין הבמים מורדים. ובגמרא מפרש במאי פליגי: ועוד אמרו ר' אליעזר. קולא חלומה מאי אין נדרים. אמר אביי אין נדרים חתמים יפה. לומר שכל מקום הדר ומתחנן נוסח חלומה נעלמת כן לא נדר.

ואמרו. כגון שהידר אצוי: ועוד אמר ר"א. קולא אחרת במדרים פותחין במדרים בטול כגון דכר שאינו מזוי וגולד ומחפש
הדר מעיקרו ודבריה שאינו מעשה נדר טעם מעיקרו כי בשביל זה לא היה מומח מלכודו כי היה צבור שלא
בטחור אחרו ומה ויטעור לילך לחופות נטול: גמ' א"ר אין נדרים משאלי חלבם. דפתחיה דכסכת המקום שייאכל עליו
יפתח והם הפתח לעגמו אחריו וידע דהוא אחר חומל אבל נדרים מנחילין לו:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר פּוֹסְחִין לְאִדָּם כְּכֹדוֹ אִבּוֹ וְאִמּוֹ. (י) שְׂאֹמֵר לוֹ אִילוֹ הֵייתָ יוֹדֵעַ שְׂאֹמְרִים עַל אֲבִיךָ אִזּוּ לוֹ לֹאֵץ שֶׁגִּלְגַּל בֶּן רֹשֶׁעַ זֶה־עַד שֶׁהָאֵל פִּרְוֹךְ בְּנֵדְרִים שָׁכַן רֹשְׁעִים דֶּרֶכַּן לְגִדּוֹר כְּדֹאמְרִינָן לְעִיל פִּיפְרִיקִין קַמָּא (טז, ט) וְאִם אִמֵּר לֹאֹ לְדִלּוֹ הֵייתָ יוֹדֵעַ לֹא הֵייתָ יוֹדֵעַ מִתִּיבִין קַמָּא (יז, ט) וְהַכְּמִים אִפְּסִין.

רבי אליעזר אומר
אביו ואמו וחכ
צדוק בעד שפותחין
יפתחו לו בכבוד המ
(ב) מורים חכמים לר
לבין אביו ואמו שפותח
(ב) ועוד אמר רבי אליעזר
ואוסרין כיצד אמר קו
פלוני ונעשה סופר או
ואמר אילו הייתי יודע
שהיה משיא את בנו
קונם לבית זה שא
הכנסת אמר אילו הי
בית הכנסת לא הי
מתיר וחכמים ואוסרין
אמר אביי ואם כן א

יית: צים הכנסת. האי נולד ממנש הוא: ר"א מחיר והכמים אופסין.
קסברי אין פותחין צנול. ובמס' נזיר בפ' ב"ש (דף לז:) מפרש דזכינהו
וכמים לר' אליעזר והודה להם: בבל' מאי אין נדרים. דקאמר
« לן רבי דקוד לר' אליעזר אין נדרים: ניטריין יפה. כדפרשינן
עיל אפילו שאין דעתו להתחרט מתוך שמאיימין עליו כל כך
ונשום כבוד אציו ואמו ואמר שמתחרט אבל אין מתחרט לגמרי:
אין

וְיֹדִיעַם בְּכַבּוֹד רַבּוֹ שְׁאִינוּ מַעֲמִיד לְדַמְיוֹן [אֲכֹת פ"ד מ"ב] וּמוֹרֵא רֶכֶךְ כִּי
 יִזְוֶן בְּדִרְס יוֹמִין יַפֵּה. שְׁפִילּוֹ אִם מַתְחִילָה לֹא הִיא מִנְעָה מִן
 אֲשִׁילּוֹ הֵייתִי יוֹדֵעַ לֹא הֵייתִי נוֹדֵר מִנְּאֵל שְׁאִין נִדְרִים מוֹתְרִין יִפֵּי
 הַמִּקְמוֹם. וּמֵיחָא בְּכַבּוֹד אֲבִיו וְאִמּוֹ פְּלִיגַר דְּרַבְנָן אֶסְרִי בְּצִדְרִילָה לֵיל
 וְנִשְׁמַע הֵלֶכְךָ אִין דְּפֻתְחוֹן וְרַבִּי אֲלֵינָה סִבֵּר בְּכַבּוֹד הַמִּקְמוֹם הוּא

עַל דְּבַר ר"א כִּי הִיכִי דְּפֻתְחוֹן בְּכַבּוֹד אֲבִיו וְאִמּוֹ וְלֹא הִיכִישֵׁן שְׁמָה יַשְׁקֵר יַתְחוֹן לוֹ נִמְי
 הֵייתִי יוֹדֵעַ שְׁמֵקֵלָה רַע לִפְנֵי הַמִּקְמוֹם כְּלוֹם הֵייתִי נוֹדֵר: אֲבִירָה לֹה. הַשְׁבִּי חֲכָמִים דְּרַבִּי אֲלֵישֵׁר
 הוּא בִּסְאָ דְּחִילִי יַשְׁקֵר לֵאלֹף חֲלִיף חִיטִּים כּוֹלִי הֵאז שִׁימְרָם אֵלֵינוּ הֵייתִי מִנִּית כְּשִׁילֵי לוֹ דְּמִי
 יִבֹּט מִדְּמִקְדוֹת חֲרִיב וְלֹא דְלִמְרִי בְּרִישׁ אֲרִכְנֵה דְּרִישׁ (לַעֲל כֵּה). דְּפֻתְחוֹן כְּסִיפֵיהּ
 כִּי עָלִי קִרְדִּינִי בְּדֵר הַמִּקְמוֹם אֲכֹרֵר לוֹ מִן הַפְּסוּקִים סֵפֶךְ דְּרַבְנָן מִנְּחִי [לִקְטָן
 מִקְמוֹם אֵל פְּטוֹר אֲכֹל הֵיכָא מְסֻכִּים לוֹ בְּכֹד הַמִּקְמוֹם אֲזִיל וְלֹא מִשְׁקֵר: דְּבַר שְׁבִטֵי נִמְי
 יַתְחַשֵּׁה דְּכֹר אֵל אֲזִיל הֵיכָא מְסֻכִּים לוֹ. וְחֲבֵרֵיהּ אֲוֹסֵרֵי: דְּעִשְׂמַתָּה לְדִמְרֵיהּ מְשׁוֹם שְׁעִי חֲמִירָה עַל
 וְלִמְדָה חֲסֵם לִבְרִיכִין לוֹ: וְהִיא בְּשִׂיטָה אֵל חֲבֵל. מִן הַשִּׁדְרִין לִמְדָה לֹא הִיא בְּכֹד שְׁפִילָה
 הַגְּדֵרִים אִין יַתְחוֹן לוֹ בְּכֹד הַמִּקְמוֹם כְּשִׁדְרֵם פֶּסַח אֲתֵל אֵל יִבֵּל לְחֵסֶם לְחִמְרֵי לוֹ

(א) [פי' הר"ן עד סוף המשנה בע"נ], (ב) מיר לב, (ג) [ריש משנות], (ד) מפרש לה הק"ד ומה"ד דבר שבינו כו', (ה) [ויקרא יט], (ו) [פ"ט ה"א], (ז) [ז"ל לר"ג],

הגהות הב"ח

(ה) במשנה ומדורים
 חכמים: (ג) שם שאני
 נהה אל זכר וכן לקמן:
 (ג) שם אל זכר בקרבן
 ואמר ואלו אינן: (ד) רש"י
 ד"ה: ר' אליעזר וכו'
 שאומרים לו אלו הית
 יודע שאימרו על ענין:
 (ה) ד"ה וחכמים וכו'
 לו דעת לומר שיתחבר
 הק"ד ואמר מ"ה אמר
 ר' זלוק עד וכו' א"כ
 שירוקים לפתחו וכו'
 במגלה מפרש לה הק"ד:
 (ו) ד"ה פותחין וכו' כעת
 גדלו עדיין רעתיקה
 לבוא: (ז) ד"ה מלך וכו'
 דקאמר ליה ר' זלוק לר'
 אליעזר הק"ד:

פירוש הרא"ש

רבי אליעזר אומר
פוחחין לארס בבבד
אביו ואמו. וזמרים
זילו הית יודע שאלמו
העולם לאנך ולאמר
גדולין שגלגלם כמה
בנסם קל בנדריס ומנאל
מולן הכבדים כלום הית
נוד: וזמרים אומרם:
למישינן שמא משקר יי
אז חס ותרם שלג הי
מנח שפציל בנדרס ומנאל
שחסם ממיר דרז יז בלא
חננו ומיירי שזינו
מתנחם מעקרא דק"ל
פוחחין בתרסא ואין לך
למנול יז פחם כשוא
מתנחם מעקרא: וכתבו

לו בכבוד המקום. זה לה
בכבוד המקום ויאמרו לו אי
מהא לא חסייען דאף ר"א
(רש"י¹) דפתח להווא גב
דר' נתן המקיימו כאלו ממ
סה: שעיבר על לא תשגה
אחר שגדר ואלו ידע מעיק
יבא לעולם: ונעשה סופר.